Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXV. — Izdan in razposlan dne 14. junija 1881.

52.

Razglas ministerstva za deželno bran in finančnega ministerstva od 13. maja 1881,

s katerim se dodatno oklicuje, da je občina Hrušov bila vvrščena v 8. razred najmovinske tarife (Drž. zak. od l. 1879 št. 95).

Nadalje dopolnjujoč razkaz, razglašen z ministerskim ukazom od 1. julija 1879 (Drž. zak. št. 95), vvrščuje se po domembi z državnim vojnim ministerstvom občina Hrušov v Galiciji v osmi razred najmovinske tarife za vojaška stanišča in postranske potrebščine.

Dunajewski s. r. **Welsersheimb** s. r.

53.

Razglas ministerstev za finance in trgovino od 19. maja 1881,

o odločbi, odnosno združbi pristanske in pomorsko zdravstvene službe s carinsko službo v Visu in Komisi na Dalmatinskem.

Pristanska in pomorsko-zdravstvena agencija v Visu, ki je zdaj zedinjena z malo colnijo v Visu, prestane s 1. dnem junija 1881 ter se namesto te Komiska pristanska in pomorsko-zdravstvena podružnica (ekspozitura) z oblastmi deputacije predene v Vis.

S to dobo ustanoví se v Komisi pristanska in pomorsko-zdravstvena agencija, ter zedini z ondukajšnjo malo colnijo.

Dunajewski s. r

54.

Ukaz ministerstva notranjih rečí od 4. junija 1881,

s katerim se izdaje pregledano navodílo babicam povivalnim.

Ženske, ki so bile usposobljene za babljenje po avstrijskih deželah ter želé ondukaj to svojo umetnost vršiti, morajo se pri tem ravnati po naslednjem navodílu, katero bodi merodavno tudi uradnim zdravnikom in dotičnim oblastvom.

§. 1.

Babice podstojé političnemu oblastvu I. stopinje (c. kr. okrajnemu glavarstvu ali pa občinskemu oblastvu, mestnemu oblastvu, županstvu, kateremu so izročena opravíla političnega okrajnega oblastva), odnosno uradnemu zdravniku tega oblastva.

§. 2.

Babice imajo dolžnost, temu oblastvu naznaniti kraj ali selišče, kjer hočejo babljenje vršiti, na to uradnemu zdravniku predstaviti se in pokazati mu orodje in priredje propisano v §. 3.

One naj se vzglasé pri občinskem načelstvu svojega stanovališča, odnosno pri policijskem oblastvu tistega kraja, ter — pokazavši uradno potrdnico o podanem naznanilu — naj mu napovedó svoje stanišče, katero bodi vselej s tablico na hiši poočiteno; takisto morajo naznaniti tudi vsako preselitev, ako bi se primerila.

§. 3.

Orodje (instrumenti) in priprave, ki jih je babica dolžna dobro shranjene, v red djane in skrbno očiščene vsak čas pri roki imeti, in, kadar jo k porodu pokličejo, s seboj vzeti, so naslednje:

Brizglja klistirka srednje velikosti iz kositerja z dotičnimi, spredaj dobro izokrogljenimi ritnimi cevčicami ali nastavčki in s cevko maternično, ki se ji prilega; spustnik ali kateter iz kovine in en angleški prožni kateter za ženske, ene popkovnične škarjice, primerna zaloga popkovih povojev in ena nohtna ščetka.

Poleg tega imej babica s seboj v dobro zamašenih, čistih steklenicah (flaškah) še naslednje leke in pomočke, pripravljanje in uporabljanje katerih tanje uravnuje §. 3 poučíla v dodatku pridjanega, namreč:

1. 100 gramov kristalizirane karbolne kisline, kateri se primeša nekoliko vode, da se raztopi, v napravo razkužílne tekočine,
2. 50 gramov karbolnega olja, to je, zmesi iz 2 gramov kristalizirane karbolne kisline in 48 gramov čistega laškega (olikovega) olja,
3. 25 gramov cimetove tinkture,
4. 25 gramov eteričnega vinocveta (Hofmanovih kapljic).

Prej navedene stvari mora babica vsak čas v dobrem stanu pri roki imeti.

Ker karbolna kislina, kristalizirana in raztopljena in tudi v taki raztopini, ko se ji po več vode prilije, — ako se zunaj uporablja, — kožo razjeda, in — znotraj vzeta celo kakor strup ali otrov deluje, mora babica posebno oko imeti na to, kako bode hranila karbolno kislino, da ne bode nikakor zlorabljena, ter jo sme samo takó rabiti, kakor ji ukaže zdravnik ali kakor je pisano §. 3 poučíla.

Babica ne sme ni posameznih izmed prej naštetih stvarí, ni cele priprave pustiti za seboj pri ženskih, ki so na porodu ali ki so uže povile.

Uradni zdravnik bode se od časa do časa prepričaval, če babica ima vso pripravo in če je ista za rabo.

Vrhi tega mora vsaka babica imeti dobro učno knjigo o babištvu, a konči tisto knjigo, katera ji je v šolskem pouku služila v vodílo, da lahko v njej nauka poišče.

§. 4.

Babica naj skrbí, da bode pošteno in trezno živela, in kadar jo kaka rodilka (ženska na porodu) zaprosi, naj ji brez razločka, je li uboga ali bogata, bodi po dnevi ali po noči, prav radovoljno in kakor najbolje vé in zna, pomaga v vsem, v čemer je njene pomoči potrebna.

§. 5.

Babicam bodi vsegdar mari največje snažnosti ter naj skrbno pazijo, da se ne dotaknejo bolnih oseb in gnjijočih stvarí katerekoli vrste. Ogibljejo naj se tega za to, da se njihovih prstov, priprav ali oblačíl ne prime kaka kvarljiva tvarina, katera bi, ko kako žensko preiskujejo ali ji pomagajo, utegnila zanesti se v njeno telo ter roditi tako nevarno poporodno vročico.

Zarad tega nalaga se babicam dolžnost, kakor stojí v poučilu, ter jim je ostro zapovedano, da naj si vselej z razkužilno tekočino prav na tanko očistijo roke in orodje, predno se dotaknejo katere.

§. 6.

Ako je babica rodilko prevzela v strežbo, ne sme oditi od nje med porodom ter mora tudi po vsakem porodu, kateri se pravilno izide, najmanj tri ure po odhodu posteljice pri otročnici ostati.

V slučaji nepravilnega poroda ali kadar pretí nevarnost, mora babica vsegdar počakati, da pride poklicani zdravnik, mora pri bolníci ostati toliko časa, kolikor se zdravniku potrebno zdi, in točno izpolniti, kar zdravnik ukaže.

Zunaj slučaja morajoče nuje ali sile, ko ní mogoče privzeti druge babice, ní dopuščeno, da bi ena babica dvema rodilkama istodobno stregla ter hodila sem ter tja od ene k drugi, ker utegne iz takšnega postopanja nastati velika nevarnost za eno ali za obe rodilki.

§. 7.

Kadar se kaj nevarnega ali nepravilnega pripeti bodi pri noseči, pri ženski na porodu ali po porodu, bodi pri nje novorojenem detetu, ali kadar noseča ženska ali rodilka nanagloma umerje, dolžna je babica pod težko odgovornostjo, neutegoma poklicati dati sposobnega za to zdravnika (§§. 7 do 9 poučíla).

§. 8.

Babici je najostreje prepovedano, pri nosečih, rodilkah, otročnicah ali otrocih dajati ukazíla zdravniku pristoječa in brez silne potrebe poprijemati se sama dela, katero sme edini porodničar ali zdravnik opraviti.

§. 9.

Kadar se otrok zdi biti mrtev a je telesno toliko dospel, da bi živeti mogel, ter ne kaže na sebi očitnih znamenj trohnobe, treba zdajci poklicati zdravnika in dokler njega ne bode, naj babica pridno in vztrajno, kakor so jo učili, skuša oživiti ga dotle, da začne otrok pravilno dihati, ali dokler se ne pokaže, da je bezuspešno nje delo, katero naj se pol ure najmanj nadaljuje.

§. 10.

Babica naj skrbí za to, da se vsako rojeno dete, pri porodu katerega je ona pomagala, pravočasno naznani zarad vpisa v vpisnike rojenih.

§. 11.

Kadar se kristijanskim starišem porodí dete, katero je preslabo za življenje, na videz mrtvo ali sicer v smrtni nevarnosti, dolžnost je babici, opomniti jih, da je treba tu zasilnega krsta, in če roditelji tako rekó ali privolijo, in pri nezakonskem otroku, če mati privoli, sme ga kristijanska babica sama krstiti. Babica naj poskrbí za to, da se zvršeni zasilni krst pristojnemu dušnemu pastirju naznani.

§. 12.

Babica ima dolžnost, dušnemu pastirju ali tistemu postavljencu, ki sicer rojstvene bukve piše, — ako od nje zahteva, — povedati za v vpis v rojstvene bukve potrebne podatke o materi, če je samskega stanú, omožena ali vdova. Za tega delj je tudi zapovedano babici, da je pričujoča pri obredu krščevanja.

§. 13.

Tudi ima babica dolžnost, napraviti, da se vsako mrtvo rojeno otroče podvrže propisanemu mrliškemu ogledu, brez ozira na stopinjo, do katere mu je dospel telesni razvitek.

§. 14.

Ako babico pokličejo k neizkušeni (nevedni) ženski, da bi ji pomogla, ker ima bolečine ali težave po trebuhu, mora jo natanko preiskati, in če najde kako znamenje, da je noseča, to razodeti ji in opominjati jo, naj skrbí, da se uspešni rasti telesnega sadú ne nanese skaza.

A če je preiskovana ženska uže na porodu, naj ji babica s potrebno pripomočjo postreže; če je pa obolela, naj ji priporočí, da si pošlje po zdravnika.

§. 15.

Vsaka babica ima dolžnost, kadar koli se ji vsili utrjeni sum, da je kje bil otrok umorjen, telesni sad zapravljen (odgnan), ali da je storjeno kako drugo podobno kaznjivo djanje, nemudoma to naznaniti policijskemu oblastvu tistega kraja.

§. 16.

Vsaka babica, katera sama namerno kaki ženski telesni sad pokazí ali odpravi, dete podvrže ali premení, ali pa pri takem kaznjivem djanji kot sokrivka ali deležnica sodeluje, in tako tudi babica, katera zanemari svojo dolžnost, brez odloga naznaniti oblastvu, kadar sumi o hudodelstvu ali pregrešku, zapade ostrosti kazenske postave.

§. 17.

Ako se katera oseba njeni skrbi izročí, naj babica nje skrivnosti vestno hrani, ter potrebno priobči samo v slučajih, v katerih ima dolžnost, stvar naznaniti, ali kadar ji oblastvo to naročí.

§. 18.

Kadar politično ali sodno oblastvo uporabi babico v kako preiskovanje, dolžna je ona — kakor najbolje vé in zna — na tanko povedati, kaj je v preiskovanji našla.

§. 19.

Vsaka babica, katera zna pisati, ima dolžnost, posamezne predelke v rojstvenih razkazih, prejetih od političnega oblastva, katere poučilo tanje oznamenjuje, točno in po resnici izpolnjevati (napisovati) in pravoredno pisane razkaze v rokih, kakor ji uradni zdravnik na znanje dá, polagati pred okrajno oblastvo v roke uradnega zdravnika, da bodo pregledani, pretehtani in za znanstvene ali naučne svrhe sestavljeni.

Da ji bode moči rojstvene razkaze pravično izpolnjevati, priporoča se ji, da naj si vse porode, pri katerih je ona po svojem zvanji delo imela, po tanko v dnevnik zapisuje.

§. 20.

V ostalem se naroča babicam, po tanko držati se tega navodila in poučíla, ki jim se z diplomom izročí ali katero od političnega oblastva prejmejo, ter sosebno naklada dolžnost, kar najtanje mogoče poprijemati se vseh v poučílu zapovedanih previdnosti in opreznosti, da se ubrani prenos nalezljivih bolezni in poporodne vročice.

§. 21.

Zgornja določila stopijo na mesto navodíla, razglašenega z ukazom ministerstva notranjih rečí od 25. marcija 1874 (Drž. zak. št. 32), in razpisa ministerstva notranjih rečí od 23. oktobra 1878, št. 10381.

Taaffe s. r.

55.

Razglas finančnega ministerstva od 8. junija 1881,

s katero se ustanavlja zemljiškega davka odstotek ali percent.

Na podlogi člena I. postave od 28. marcija 1880 (Drž. zak. št. 34), po tem členov I. in II. postave od 7. junija 1881 (Drž. zak. št. 49) ustanovljuje se zemljiškega davka odstotek kraljevinam in deželam zastopanim v državnem zboru — počenši od 1. dne januvarja meseca 1881 do dobe, ko se ima ta davek dokončno razdeliti, — na $22^{1}/_{10}$ od čistega prinosa, izračunjenega po sklepih središne (centralne) komisije za uredbo zemljiškega davka.

Dunajewski s. r.